Toegankelijk Stemmen

Actieplan

Het doel van dit **actieplan** is dat mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden in Nederland zo zelfstandig mogelijk moeten kunnen **stemmen.**

Voor meer dan 2 miljoen Nederlanders is zelfstandig stemmen tijdens verkiezingen niet vanzelfsprekend. Sommige mensen hebben een lichamelijke beperking. Denk aan iemand in een rolstoel of iemand die blind is. Maar ook voor anderen kan stemmen lastig zijn, zoals mensen die moeite hebben met lezen, mensen met een (licht) verstandelijke beperking of mensen met dementie.

Het doel van dit actieplan is dat mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden in Nederland zo zelfstandig mogelijk moeten kunnen stemmen. Onder mensen met lage basisvaardigheden wordt verstaan mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en daardoor ook vaak met digitale vaardigheden. Deze groep mensen wordt vaak ook wel laaggeletterd genoemd. **Mensen met een beperking kunnen mensen zijn met een verstandelijke, visuele, auditieve, motorische of cognitieve beperking (zoals mensen met dementie en mensen met niet aangeboren hersenletsel).** Het actieplan beoogt de toegankelijkheid van het verkiezingsproces voor deze groepen te vergroten en uitvoering te geven aan het VN-verdrag Handicap. Een toegankelijk verkiezingsproces betekent dat er zo min mogelijk belemmeringen zijn om zelfstandig een stem te kunnen uitbrengen. **Het actieplan loopt van 2025 tot en met 2029.**

In 2024 is een nulmeting gedaan. Hierin is onderzocht wat de ervaring is van mensen met een beperking en van mensen met lage basisvaardigheden met het zelfstandig uitbrengen van hun stem bij verkiezingen. **Uit deze nulmeting blijkt dat mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden minder positief zijn over hun ervaring met verkiezingen dan mensen zonder een beperking of mensen die over meer basisvaardigheden beschikken.** In 2027 wordt een vervolgmeting gedaan om na te gaan hoe het er dan voorstaat en of er nog acties aan het actieplan moeten worden toegevoegd, dan wel acties moeten worden aangepast. Na afloop van het actieplan in 2029 wordt een eindmeting gedaan om te zien of er ten opzichte van de nulmeting en de tussenmeting vooruitgang is geboekt.

Iedere verkiezing wordt na afloop geëvalueerd. Daarin wordt ook de toegankelijkheid van de verkiezing meegenomen. Belangenorganisaties worden bij de evaluatie betrokken. Rapportages van belangenorganisatie Ieder(in) naar aanleiding van het meldpunt Onbeperkt Stemmen maken onderdeel uit van de evaluatie van verkiezingen. **Ook wordt de voortgang van het actieplan als vast onderdeel bij de evaluatie van verkiezingen meegenomen.**

Het actieplan is opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Kiesraad, de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). **Deze organisaties nemen ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheden deel aan het actieplan.** Daarnaast zijn belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van het actieplan. In het actieplan staat bij elke actie een actiehouder. **De actiehouder is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de actie**. Deze is niet verantwoordelijk voor het uitvoeren van de acties van andere actiehouders. Als het de acties ten goede komt werken de opstellers van het actieplan waar mogelijk samen.

Het actieplan is gericht op de volgende onderwerpen:

1

Toegankelijke **informatie over verkiezingen**

pagina 4

2

Toegankelijke **stemlokalen**

pagina 9

3

Toegankelijk **stemmen**

pagina 13

4

Toegankelijke **informatie & bijeenkomsten van politieke partjien**

pagina 18

1 Toegankelijke **informatie over verkiezingen**

Toegankelijke informatie over verkiezingen

Om te zorgen dat kiezers goed geïnformeerd en voorbereid naar het stemlokaal kunnen gaan, is het hebben van toegang tot toegankelijke informatie over stemmen en de verkiezingen belangrijk. Toegankelijke informatie houdt in informatie die voor iedereen goed te begrijpen is. Bijvoorbeeld informatie in eenvoudige taal, informatie die voorleesbaar is op de computer of informatie in Nederlandse gebarentaal. Er moet toegankelijke informatie zijn over waar de verkiezing over gaat, hoe stemmen werkt, waar het stemlokaal is en welke voorzieningen daar zijn. Voor elke verkiezing wordt toegankelijke informatie gemaakt, alleen wordt deze informatie niet altijd door kiezers gevonden of door gemeenten gebruikt bij communicatie over verkiezingen. Vooral voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met dementie is dit een knelpunt. Dit blijkt ook uit de nulmeting. Daarnaast hebben verschillende doelgroepen behoefte aan meer informatie die specifiek op hun is gericht. Bijvoorbeeld mensen die doof zijn of mensen met lage basisvaardigheden.

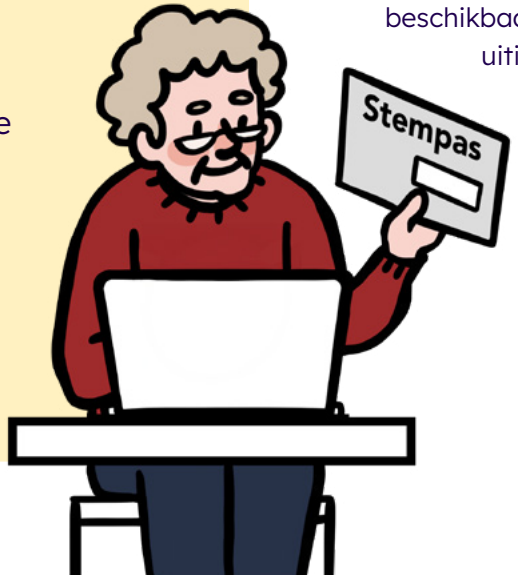

Doel

Meer toegankelijke informatie over verkiezingen, die makkelijk vindbaar is.

Beoogde resultaten

- Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met lage basisvaardigheden en verschillende groepen mensen met een beperking (zoals mensen met een visuele, auditieve, verstandelijke en cognitieve beperking).
- Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met een beperking en lage basisvaardigheden op één plek beschikbaar stellen.
- Kiezers met lage basisvaardigheden en kiezers met een beperking weten waar zij toegankelijke informatie over verkiezingen kunnen vinden.
- Meer mensen met een verstandelijke beperking en met dementie ontvangen toegankelijke informatie over verkiezingen.
- Toegankelijke informatie voor kiezers over verkiezingen is beschikbaar voor gemeenten, zodat zij hier in hun communicatie-uitingen gebruik van kunnen maken.
- Duidelijke en centrale informatie over welke voorzieningen in welk stemlokaal beschikbaar zijn.

Acties

Bereik: Kiezers met een beperking, kiezers met lage basisvaardigheden en gemeenten.

- In kaart brengen welke toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers ontbreekt, deze informatie ontwikkelen en bij belangenorganisaties onder de aandacht brengen. Bijvoorbeeld een filmpje van de tekst op de stempas in Nederlandse gebarentaal of een filmpje over hoe stemmen werkt. (BZK)
- Toegankelijke informatie maken in het Papiaments en het Engels voor de inwoners op Caribisch Nederland, waaronder een online vertaling van de teksten op de stempas, de kiezerspas en het stembiljet. Dit betekent ook het vertalen van de informatie in Papiamentse en Britse gebarentaal. (BZK)
- Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met een beperking en kiezers die lage basisvaardigheden hebben op **elkestemtelt.nl** plaatsen. (BZK)
- Een plan van aanpak opstellen gericht op kiezers met een beperking en kiezers die lage basisvaardigheden hebben om bekendheid te geven aan de website **www.elkestemtelt.nl** (BZK)
- Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met een beperking en kiezers met lage basisvaardigheden voor gemeenten op de **verkiezingentoolkit.nl** plaatsen.
- Gemeenten aanmoedigen om hier bij hun communicatie over verkiezingen gebruik van te maken, met speciale aandacht voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met dementie. (Kiesraad en BZK)
- Informatie op **waarismijnstemlokaal.nl** toegankelijker, gelijkvormig en completer maken, zodat inzichtelijk wordt welke voorzieningen elk stemlokaal heeft en kiezers op basis van hun eigen behoeften een keuze kunnen maken waar zij willen gaan stemmen. (BZK)
- Zorgen dat meer kiezers met een beperking bekend zijn met **waarismijnstemlokaal.nl**, bijvoorbeeld door gemeenten te stimuleren een link naar waarismijnstemlokaal.nl op hun website te plaatsen. (BZK)

Planning

1 Toegankelijke **informatie over verkiezingen**

Beoogd resultaat	Acties	Trekker	Wanneer
Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met lage basisvaardigheden en verschillende groepen mensen met een beperking	In kaart brengen welke toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers ontbreekt, deze informatie ontwikkelen en bij belangenorganisaties onder de aandacht brengen. Bijvoorbeeld een filmpje van de tekst op de stempas in Nederlandse gebarentaal of een filmpje over hoe stemmen werkt	BZK	Voorafgaand aan elke verkiezing
Idem	Toegankelijke informatie maken in het Papiaments en het Engels voor de inwoners op Caribisch Nederland, waaronder een online vertaling van de teksten op de stempas, de kiezerspas en het stembiljet. Dus ook informatie in Papiamentse en Britse gebarentaal	BZK	Voorafgaand aan elke verkiezing
Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met een beperking en lage basisvaardigheden bij elkaar op één plek beschikbaar stellen	Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met een beperking en kiezers die lage basisvaardigheden hebben op elkestemtelt.nl plaatsen	BZK	Voorafgaand aan elke verkiezing
Kiezers met lage basisvaardigheden en kiezers met een beperking weten waar zij toegankelijke informatie over verkiezingen kunnen vinden	Plan van aanpak opstellen gericht op kiezers met een beperking en kiezers die lage basisvaardigheden hebben om bekendheid te geven aan de website www.elkestemtelt	BZK	2025
Toegankelijke informatie voor kiezers over verkiezingen is beschikbaar voor gemeenten, zodat zij hier in hun communicatie-uitingen gebruik van kunnen maken	Toegankelijke informatie over verkiezingen voor kiezers met een beperking en kiezers met lage basisvaardigheden voor gemeenten op de verkiezingentoolkit.nl plaatsen. Gemeenten aanmoedigen om hier bij hun communicatie over verkiezingen gebruik van te maken, met speciale aandacht voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met dementie	Kiesraad en BZK	Voorafgaand aan elke verkiezing

Planning

1 Toegankelijke **informatie over verkiezingen**

Beoogd resultaat	Acties	Trekker	Wanneer
Duidelijke en centrale informatie over welke voorzieningen in welk stemlokaal beschikbaar zijn	Informatie op waarismijnstemlokaal.nl toegankelijker, gelijkvormig en completer maken, zodat inzichtelijk wordt gemaakt welke voorzieningen elk stemlokaal heeft en kiezers op basis van hun eigen behoeften een keuze kunnen maken waar zij willen gaan stemmen	BZK	2025 en 2026 (uiterlijk 2 weken voor de gemeenteraadsverkiezing van 2026 staat deze informatie erop)
Idem	Zorgen voor meer bekendheid van kiezers met een beperking met waarismijnstemlokaal.nl, bijvoorbeeld door gemeenten te stimuleren een link naar waarismijnstemlokaal.nl op hun website te plaatsen	BZK	Begin 2026

2 Toegankelijke **stemlokalen**

Toegankelijke stemlokalen

In de Kieswet staat dat stemlokalen toegankelijk moeten zijn voor mensen met een fysieke beperking, bijvoorbeeld voor mensen die blind zijn of een rolstoel gebruiken. Dat is nog niet altijd het geval. Denk hierbij aan een te schuine helling bij de entree van een stemlocatie, het ontbreken van een stoel met armleuning, slechte verlichting in het stemhokje en het ontbreken van voorzieningen, zoals een loep of een gehandicaptenparkeerplaats bij het stemlokaal. Om te zorgen dat mensen met een fysieke beperking zo zelfstandig mogelijk kunnen stemmen, is er meer aandacht nodig voor de toegankelijkheid van stemlokalen.

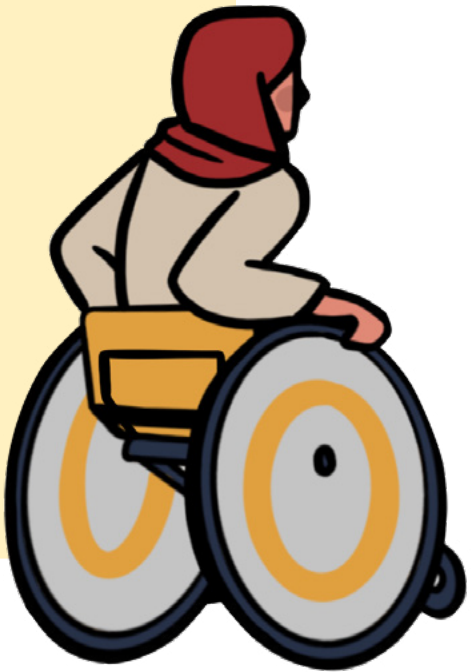

Doel

Meer stemlokalen die toegankelijk zijn voor mensen met een fysieke beperking.

Beoogde resultaten

- Gemeenten houden bij het aanwijzen en inrichten van stemlokalen zoveel mogelijk rekening met de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking.
- Gemeenten en stembureauleden zijn beter in staat om stemlokalen toegankelijk te maken voor mensen met een fysieke beperking.

Acties

Bereik: Kiezers met een fysieke beperking, gemeenten.

- Onderzoeken hoe de Criteria Integrale Toegankelijkheid Stembureaus moeten worden aangepast, zodat ze meer rekening houden met mensen met verschillende fysieke beperkingen en aansluiten bij de nieuwe NEN norm 9120 voor toegankelijke gebouwen. (Kiesraad)
- Gemeenten tijdig op de hoogte stellen als de toegankelijkheidscriteria voor stemlokalen worden aangepast. (Kiesraad)

- Een lijst maken met tips voor simpele hulpmiddelen die naast bestaande hulpmiddelen (zoals een loep en goede verlichting) de toegankelijkheid van het stemlokaal kunnen vergroten en deze onder gemeenten verspreiden. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan drempelhulpen, tijdelijke geleidelijnen en een kandidatenlijst in braille. (VNG)
- Bestaande handreikingen voor het toegankelijk maken van stemlokalen bij gemeenten onder de aandacht brengen, bijvoorbeeld die van de VNG, de Oogvereniging en Alzheimer Nederland. (Kiesraad)
- Gemeenten stimuleren om lokale gehandicaptenplatforms en ervaringsdeskundigen te betrekken bij de schouw van stemlokalen. (VNG)
- In overleg met gemeenten onderzoeken hoe de toegankelijkheid van stemlokalen in brede zin kan worden bevorderd en dit omzetten in concrete suggesties en ondersteuning, met oog voor de knelpunten die daarbij door gemeenten en kiezers worden ervaren. (Kiesraad)

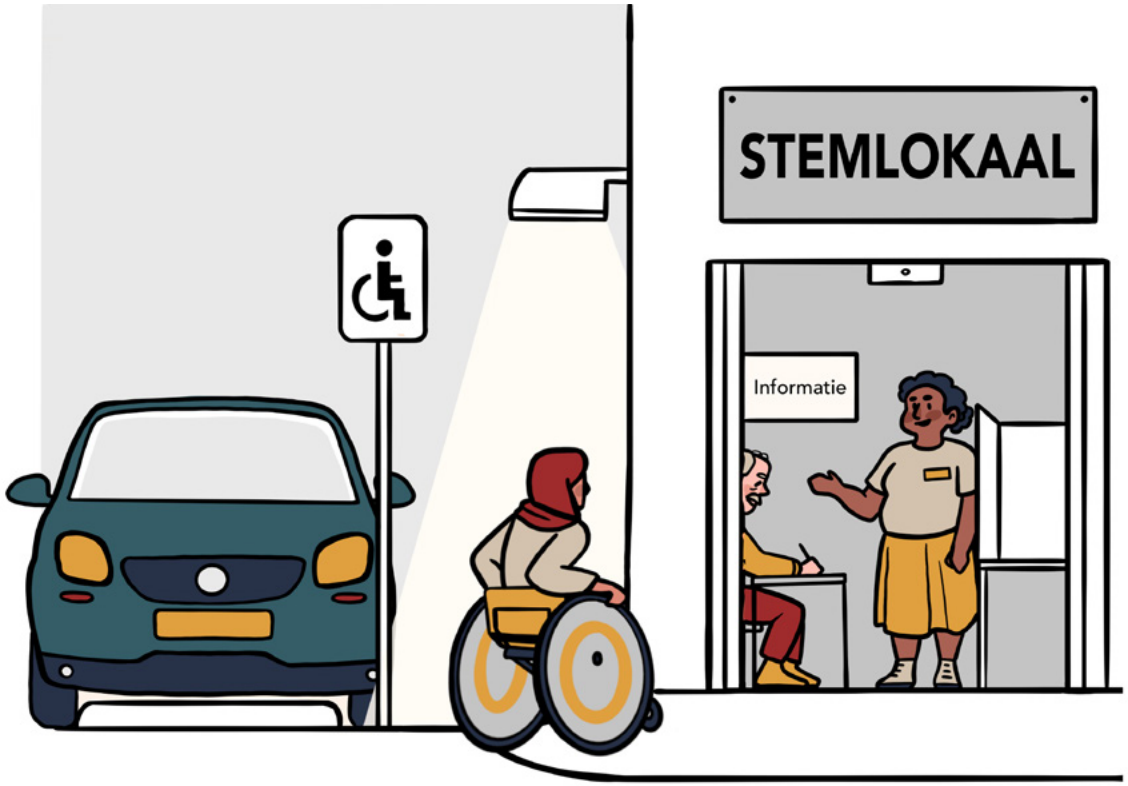

Planning

2 Toegankelijke **stemlokalen**

Beoogd resultaat	Acties	Trekker	Wanneer
Gemeenten houden bij het aanwijzen en inrichten van stemlokalen zoveel mogelijk rekening met de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking	Onderzoeken hoe de Criteria Integrale Toegankelijkheid Stembureaus moeten worden aangepast, zodat ze meer rekening houden met mensen met verschillende fysieke beperkingen en aansluiten bij de nieuwe NEN norm 9120 voor toegankelijke gebouwen	Kiesraad	2027
Idem	Gemeenten tijdig op de hoogte stellen als de toegankelijkheidscriteria voor stemlokalen worden aangepast	Kiesraad	Nader te bepalen
Idem	Een lijst maken met tips voor simpele hulpmiddelen die (naast bestaande hulpmiddelen) de toegankelijkheid van het stemlokaal kunnen vergroten en deze onder gemeenten verspreiden	VNG	Lijst maken in 2025 Voorafgaand aan elke verkiezing deze lijst onder gemeenten verspreiden
Idem	Bestaande handreikingen voor het toegankelijk maken van stemlokalen bij gemeenten onder de aandacht brengen, bijvoorbeeld die van de VNG, de Oogvereniging en Alzheimer Nederland	Kiesraad	Voorafgaand aan elke verkiezing
Idem	Gemeenten stimuleren om lokale gehandicaptenplatforms en ervaringsdeskundigen te betrekken bij de schouw van stemlokalen	VNG	Voorafgaand aan elke verkiezing
Gemeenten en stembureauleden zijn beter in staat om stemlokalen toegankelijk te maken voor mensen met een fysieke beperking.	In overleg met gemeenten onderzoeken hoe de toegankelijkheid van stemlokalen in brede zin kan worden bevorderd en dit omzetten in concrete suggesties en ondersteuning, met oog voor de knelpunten die daarbij door gemeenten en kiezers worden ervaren	Kiesraad	2027

3 Toegankelijk **stemmen**

Toegankelijk stemmen

Voor een deel van de kiezers is het lastig om het stembiljet in het stemhokje in te vullen. Bijvoorbeeld omdat ze moeite hebben met lezen, de letters op het stembiljet te klein vinden of ze het stembiljet te groot en ingewikkeld vinden. Dit blijkt onder meer uit de nulmeting. Ook zijn er kiezers die door een fysieke beperking niet zelf het stembiljet kunnen invullen. Het is van belang dat ook deze kiezers hun stem kunnen uitbrengen. Verder is het voor sommige kiezers met een beperking lastig om bij de gemeente langs te gaan om een kiezerspas aan te vragen, waarmee zij buiten hun gemeente hun stem kunnen uitbrengen. Voor hen kan het handig zijn om digitaal een kiezerspas aan te vragen, maar dit is niet in alle gemeenten mogelijk. Daarnaast blijkt uit de nulmeting dat drukte in het stemlokaal voor sommige mensen met een beperking een knelpunt is, vooral voor mensen met een verstandelijke beperking. Ook blijkt dat mensen met lage basisvaardigheden en mensen met een beperking behoefte hebben aan hulp in het stemhokje. Dit geldt vooral voor mensen met een verstandelijke beperking, mensen met dementie en mensen met een visuele beperking.

Doel

Het uitbrengen van een stem wordt makkelijker en toegankelijker voor mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden.

Beoogde resultaten

- Iedereen die hulp nodig heeft bij het stemmen kan hulp in het stemhokje krijgen.
- Stembureauleden weten wat de regels zijn voor hulp in het stemhokje en hoe zij het beste hulp aan kiezers kunnen bieden.
- Stembiljetten die makkelijk te gebruiken en te begrijpen zijn.
- Een geleidelijke toename van het aantal stemlokalen met een stemmal en een soundbox.
- Zoveel mogelijk gemeenten hebben bij elke verkiezing minstens één stemlokaal met een tolk Nederlandse gebarentaal op afstand of een gebarentalig stembureaulid.
- In iedere gemeente is het mogelijk om op een toegankelijke manier digitaal een kiezerspas, een vervangende stempas of een schriftelijke volmacht aan te vragen.
- Gemeenten zetten ervaringsdeskundigen in als stembureaulid.
- Kiezers weten op welke momenten het normaal gesproken druk of rustig is op stembureaus.
- Gemeenten weten wat zij kunnen doen om ervoor te zorgen dat kiezers zo zelfstandig mogelijk hun stem kunnen uitbrengen.

Acties

Bereik: Alle kiezers, gemeenten.

- Er wordt een wetsvoorstel voorbereid dat het mogelijk maakt dat iedereen die hulp nodig heeft bij het stemmen hulp in het stemhokje kan krijgen. Dit is het wetsvoorstel bijstand in het stemhokje. (BZK)
- Instructiemateriaal voor stembureauleden en voorlichtingsmateriaal voor kiezers ontwikkelen in verband met het wetsvoorstel bijstand in het stemhokje. (BZK)
- Bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026 wordt opnieuw geëxperimenteerd met een kleiner stembiljet. Na de evaluatie van een volgend experiment wordt besloten of, en zo ja hoe hier een vervolg aan wordt gegeven (BZK)
- Gemeenten stimuleren om stemlokalen met een stemmal en soundbox in te richten en aandacht te besteden aan de bereikbaarheid van deze stemlokalen voor mensen met een visuele beperking. (VNG)
- Gemeenten stimuleren om bij elke verkiezing in minstens één stemlokaal een tolk Nederlandse gebarentaal op afstand in te zetten of waar mogelijk en wenselijk een gebarentalig stembureaulid. En gemeenten stimuleren om hier bekendheid aan te geven. (VNG)

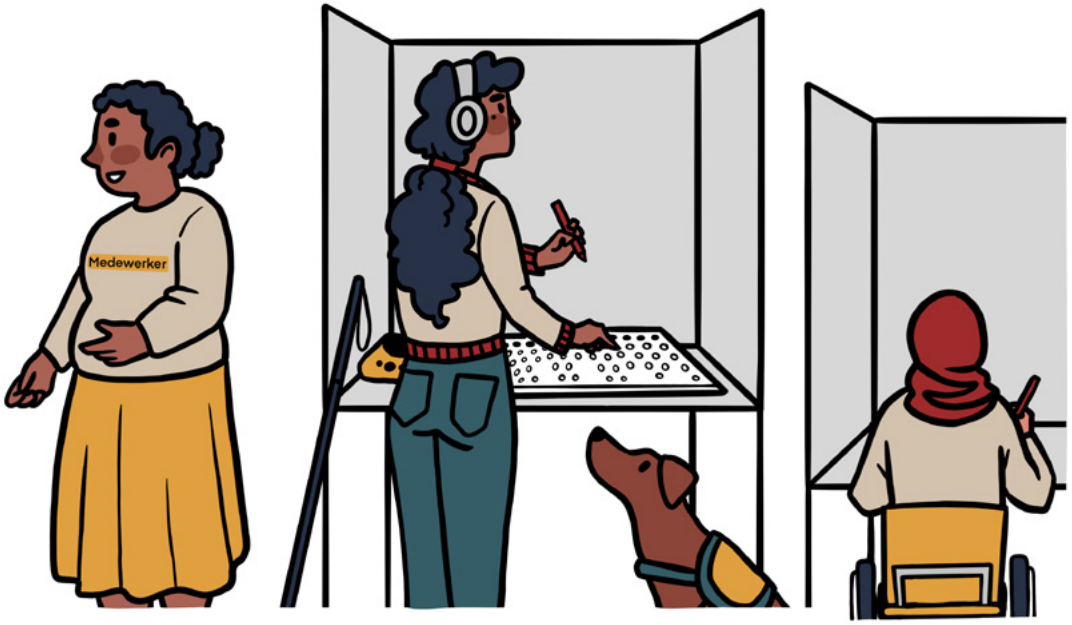

- Er wordt een wetsvoorstel voorbereid dat in de Kieswet vastlegt dat iedere gemeente verplicht is om de mogelijkheid te bieden om digitaal een kiezerspas, een vervangende stempas of een schriftelijke volmacht aan te vragen. Dit is het wetsvoorstel stroomlijning verkiezingsproces. (BZK)
- Gemeenten stimuleren om (onder begeleiding) ervaringsdeskundigen als stembureaulid in te zetten, bijvoorbeeld mensen met een licht verstandelijke beperking. (VNG)
- Gemeenten stimuleren om kiezers voorafgaand aan de verkiezing te informeren over wat normaal gesproken drukke en rustige momenten zijn om te gaan stemmen (VNG)
- De handreiking toegankelijk stemmen updaten en deze uitbreiden met informatie over hoe gemeenten proefstemmen kunnen organiseren. In de handreiking ook aandacht besteden aan het inzetten van een schrijftolk voor plotsdoven of slechthorenden en van een tolk tactiele gebaren voor doofblinde kiezers. (VNG)

Planning

3 Toegankelijk **stemmen**

Beoogd resultaat	Acties	Trekker	Wanneer
Iedereen die hulp nodig heeft bij het stemmen kan hulp in het stemhokje krijgen	Er wordt een wetsvoorstel voorbereid dat het mogelijk maakt dat iedereen die hulp nodig heeft bij het stemmen hulp in het stemhokje kan krijgen	BZK	Het streven is dat dit wetsvoorstel bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026 van kracht is
Stembureauleden weten wat de regels zijn voor hulp in het stemhokje en hoe zij het beste hulp aan stemmers kunnen bieden	Instructiemateriaal voor stembureauleden en voorlichtingsmateriaal voor kiezers ontwikkelen in verband met het wetsvoorstel bijstand in het stemhokje	BZK	2025
Stembiljetten die makkelijk te gebruiken en te begrijpen zijn	Bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026 wordt opnieuw geëxperimenteerd met een kleiner stembiljet. Na de evaluatie van een volgend experiment wordt besloten of, en zo ja hoe hier een vervolg aan wordt gegeven	BZK	Voorbereiding 2025, uitvoering 2026
Een geleidelijke toename van het aantal stemlokalen met een stemmal en een soundbox	Gemeenten stimuleren om stemlokalen met een stemmal en soundbox in te richten en aandacht te besteden aan de bereikbaarheid van deze stemlokalen voor mensen met een visuele beperking	VNG	Voorafgaand aan elke verkiezing
Zoveel mogelijk gemeenten hebben bij elke verkiezing minstens één stemlokaal met een tolk Nederlandse gebarentaal op afstand of een gebarentalig stembureaulid	Gemeenten stimuleren om bij elke verkiezing in minstens één stemlokaal een tolk Nederlandse gebarentaal op afstand in te zetten of waar mogelijk en wenselijk een gebarentalig stembureaulid. En gemeenten stimuleren om hier bekendheid aan te geven	VNG	Voorafgaand aan elke verkiezing
In iedere gemeente is het mogelijk om op een toegankelijke manier digitaal een kiezerspas, een vervangende stempas of een schriftelijke volmacht aan te vragen	Er wordt een wetsvoorstel voorbereid dat in de Kieswet vastlegt dat iedere gemeente verplicht is om de mogelijkheid te bieden om digitaal een kiezerspas, een vervangende stempas of een schriftelijke volmacht aan te vragen	BZK	Het streven is dat de wet voor de Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen 2027 in werking is getreden

Planning

3 Toegankelijk **stemmen**

Beoogd resultaat	Acties	Trekker	Wanneer
Gemeenten zetten ervaringsdeskundigen in als stembureaulid	Gemeenten stimuleren om (onder begeleiding) ervaringsdeskundigen als stembureaulid in te zetten, bijvoorbeeld mensen met een licht verstandelijke beperking	VNG	Voorafgaand aan elke verkiezing
Kiezers weten op welke momenten het normaal gesproken druk of rustig is op stembureaus	Gemeenten stimuleren om kiezers voorafgaand aan de verkiezing te informeren over wat normaal gesproken drukke en rustige momenten zijn om te gaan stemmen	VNG	Voorafgaand aan elke verkiezing
Gemeenten weten wat zij kunnen doen om ervoor te zorgen dat kiezers zo zelfstandig mogelijk hun stem kunnen uitbrengen	Een update maken van de handreiking toegankelijk stemmen en deze uitbreiden met een onderdeel over hoe gemeenten proefstemmen kunnen organiseren. In de handreiking ook aandacht besteden aan het inzetten van een schrijftolk voor plotsdoven of slechthorenden en van een tolk tactiele gebaren voor doofblinde kiezers	VNG	2025

4 Toegankelijke **informatie en bijeenkomsten van politieke partijen**

Toegankelijke informatie en bijeenkomsten van politieke partijen

Uit gesprekken met belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen en uit de nulmeting blijkt dat informatie van politieke partijen vaak niet toegankelijk is. Hierdoor is het voor veel mensen lastig om te begrijpen wat de standpunten van politieke partijen zijn en om te bepalen op wie zij willen stemmen. Vooral voor mensen met een verstandelijke beperking is dit een probleem. Ook is het belangrijk dat bijeenkomsten van politieke partijen toegankelijk zijn, zodat mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden hieraan kunnen deelnemen.

Doel

De informatie en bijeenkomsten vanuit politieke partijen zijn toegankelijk voor mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden.

Beoogde resultaten

- Politieke partijen maken hun speerpunten, partijprogramma's en verkiezingsuitingen toegankelijk, bijvoorbeeld door deze beschikbaar te stellen in makkelijke taal, in Nederlandse gebarentaal en in een vorm die voorleesbaar is op de computer.
- Bij het organiseren van bijeenkomsten houden politieke partijen rekening met mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden.
- Er worden verkiezingsdebatten in begrijpelijke taal georganiseerd.

Acties

Bereik: Politieke partijen, organisatoren van verkiezingsdebatten, alle kiezers

- Politieke partijen stimuleren om in samenwerking met ervaringsdeskundigen hun speerpunten, partijprogramma's en verkiezingsuitingen toegankelijk te maken en hier tips voor beschikbaar stellen. Bijvoorbeeld door de handreiking Politiek voor iedereen onder de aandacht te brengen. (BZK)

- Politieke partijen stimuleren om in samenwerking met ervaringsdeskundigen ervoor te zorgen dat verkiezingsbijeenkomsten die zij organiseren toegankelijk zijn en hier tips voor beschikbaar stellen. Bijvoorbeeld door de handreiking Politiek voor iedereen onder de aandacht te brengen. (BZK)
- Onderzoeken hoe politieke partijen meer geholpen en/of gefaciliteerd kunnen worden in het aanbieden van toegankelijke informatie en het organiseren van toegankelijke verkiezingsbijeenkomsten. (BZK)
- Stimuleren dat er verkiezingsdebatten in begrijpelijke taal worden georganiseerd. (BZK)

Planning

4 Toegankelijke **informatie en bijeenkomsten van politieke partijen**

Beoogd resultaat	Acties	Trekker	Wanneer
Politieke partijen maken hun speerpunten, partijprogramma's en verkiezingsuitingen toegankelijk, bijvoorbeeld door deze beschikbaar te stellen in makkelijke taal, in Nederlandse gebarentaal en in een vorm die voorleesbaar is op de computer	Politieke partijen stimuleren om in samenwerking met ervaringsdeskundigen hun speerpunten, partijprogramma's en verkiezingsuitingen toegankelijk te maken en hier tips voor beschikbaar stellen. Bijvoorbeeld door de handreiking Politiek voor iedereen onder de aandacht te brengen	BZK	Voorafgaand aan elke verkiezing
Bij het organiseren van bijeenkomsten houden politieke partijen rekening met mensen met een beperking en mensen met lage basisvaardigheden	Politieke partijen stimuleren om in samenwerking met ervaringsdeskundigen ervoor te zorgen dat verkiezingsbijeenkomsten die zij organiseren toegankelijk zijn en hier tips voor beschikbaar stellen. Bijvoorbeeld door de handreiking Politiek voor iedereen onder de aandacht te brengen	BZK	Voorafgaand aan elke verkiezing
Toegankelijke speerpunten, partijprogramma's, verkiezingsuitingen en bijeenkomsten van politieke partijen	Onderzoeken hoe politieke partijen meer geholpen en/of gefaciliteerd kunnen worden in het aanbieden van toegankelijke informatie en het organiseren van toegankelijke verkiezingsbijeenkomsten	BZK	2025
Er worden verkiezingsdebatten in begrijpelijk taal georganiseerd	Stimuleren dat er verkiezingsdebatten in begrijpelijke taal worden georganiseerd	BZK	Voorafgaand aan elke verkiezing

Initiatiefnemers:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

VNG

Kiesraad

nvvb NEDERLANDSE VERENIGING VOOR BURGERZAKEN

De **(belangen)organisaties** die het initiatief van het actieplan ondersteunen en met hun kennis en ervaring actief bijdragen aan de uitvoering van de actiepunten:

ASVZ Mogelijkheden in beperkingen

Senioren Brabant-Zeeland

ieder(in)

SPIERZIEKTEN NEDERLAND

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

ABC 25 jaar

zorgbelang Inclusief

helpende handen staat naast je

Stichting Lezen en Schrijven

SOM NL SAMEN VOOR OUDEREN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND IN NEDERLAND

kennis over zien.nl Visio Accessibility Oogvereniging

vgn vereniging gehandicaptenzorg nederland

alzheimer nederland

Illustraties door Buro Opaal
Vormgeving door Osage